

Avdelningen för myndighetsstöd
Enheten för juridik
Linnéa Öhrvik

2026-01-19

Dnr 2025/04673

Förslag till föreskrifter om upphävande av Livsmedelsverkets föreskrifter om provtagning för kontroll av vissa ämnen och rests substanser i djur och produkter från djur

1. Beskrivning av problemet och vilken förändring Livsmedelsverket eftersträvar

I Sverige finns kontrollprogram vars syfte är att, via provtagning som kontrollmetod, övervaka eventuell förekomst av rests substanser, främmande ämnen (kontaminanter) eller bekämpningsmedel i livsmedel. Programmen regleras i EU- och nationell lagstiftning och det finns krav på bl.a. antal prover, provtagningsmetoder och analysmetoder.

Kontrollprogrammen är en viktig del för att säkerställa livsmedelssäkerheten och redligheten för konsumenter. Förekomst av rests substanser, främmande ämnen eller bekämpningsmedel i livsmedel ska inte överskrida acceptabla nivåer (gränsvärden) eller finnas alls i livsmedlen (förbjudna ämnen).

Livsmedelsverket ska inom ramen för ett nationellt eller ett unionsrättsligt kontrollprogram utföra de stickprovsundersökningar som behövs för att övervaka förekomsten av bekämpningsmedelsrester, rests substanser och andra ämnen samt salmonella i livsmedel.¹ Hur denna provtagning ska gå till regleras i Livsmedelsverkets föreskrifter (SLV FS 1998:8) om provtagning för kontroll av vissa ämnen och rests substanser i djur och produkter från djur.

Livsmedelsverket koordinerar bl.a. kontrollprogram för

- Rests substanser i animalieprodukter (kontrollprogrammet för rests substanser),

¹ Se 18 a § livsmedelsförordningen (2006:813).

Avdelningen för myndighetsstöd
Enheten för juridik
Linnéa Öhrvik

2026-01-19

Dnr 2025/04673

- Bland annat dioxiner, tungmetaller och PCB i livsmedel (kontrollprogrammet för kontaminanter),
- Bekämpningsmedelsrester i vegetabilier och vissa produkter av animaliskt ursprung.

Nuvarande föreskrifter omfattar dock bestämmelser som regleras i andra författningar, det vill säga i lag, förordning samt flertalet EU-förordningar. En EU-förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater. En EU-förordning får därmed inte genomföras i nationell rätt på så sätt att medlemsstaterna utfärdar nationella bestämmelser om det som redan regleras i EU-förordningen. För att undvika en dubbelreglering föreslår därför Livsmedelsverket att nuvarande föreskrifter ska upphävas.

Eftersom aktuell provtagning endast utförs eller sker på uppdrag av Livsmedelsverket kan de ytterligare anvisningar som behövs, för att provtagningen ska kunna utföras på ett korrekt och likvärdigt sätt, formuleras i interna styrande instruktioner för myndigheten. Några föreskrifter behövs således inte.

2. Livsmedelsverkets förslag

Livsmedelsverket föreslår att Livsmedelsverkets föreskrifter (SLV FS 1998:8) om provtagning för kontroll av vissa ämnen och restsubstanser i djur och produkter från djur upphävs. Den provtagning som föreskrifterna omfattar regleras av andra författningar, både nationella författningar och rättsakter på EU-nivå. De ytterligare anvisningar som behövs för att åstadkomma en korrekt och likvärdig provtagning kan antas i form av interna instruktioner då provtagning endast utförs av eller sker på uppdrag av Livsmedelsverket.

Livsmedelsverket föreslår att föreskrifterna upphävs vid utgången av april 2026.

3. Författningar som reglerar aktuell provtagning

Nedan ges exempel på författningar, både nationella och på EU-nivå, som reglerar den provtagning som omfattas av nuvarande föreskrifter SLV FS 1998:8.

Livsmedelsförordningen (2006:813) –

reglerar att det är Livsmedelsverket som inom ramen för ett nationellt eller ett unionsrättsligt kontrollprogram ska utföra de stickprovsundersökningar som

Avdelningen för myndighetsstöd
Enheten för juridik
Linnéa Öhrvik

2026-01-19

Dnr 2025/04673

behövs för att övervaka förekomsten av bekämpningsmedelsrester, rests substanser och andra ämnen samt salmonella i livsmedel.

Lagen (2006:806) om provtagning på djur, m.m. i kombination med förordningen (2006:815) om provtagning på djur, m.m. – reglerar bl.a. att

- provtagning eller undersökning ska utföras av veterinär eller annan person som utses av Livsmedelsverket,
- analys av prover får utföras av laboratorier som utses av Livsmedelsverket.

Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2021/808 av den 22 mars 2021 om prestanda och utförande för analysmetoder avseende resthalter av farmakologiskt aktiva substanser som används till livsmedelsproducerande djur, om tolkning av resultat och om de metoder som ska användas för provtagning samt om upphävande av besluten 2002/657/EG och 98/179/EG – reglerar bl.a. att

- medlemsstaterna ska säkerställa att prover tas, hanteras och märks i enlighet med de detaljerade metoder för provtagning som anges i en bilaga till den förordningen,
- varje prov ska tas på ett sådant sätt att det alltid går att spåra det tillbaka till ursprungsföretaget och partiet djur eller det enskilda djuret i förekommande fall,
- prov ska läggas i lämpliga behållare som håller proven åtskilda och möjliggör spårbarhet och transportbehållare ska vara försedda med en officiell försegling,
- en rapport ska skrivas efter varje provtagning och vilka uppgifter som den rapporten ska innehålla,
- en provtagningsrapport till laboratoriet ska medfölja provet till laboratoriet och vilka uppgifter som den rapporten ska innehålla.
- om så är nödvändigt eller önskvärt, kan jordbrukaren eller anläggningens ägare informeras om den provtagning som utförts.

Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2022/1646 av den 23 september 2022 om enhetliga praktiska arrangemang för utförandet av offentlig kontroll av användningen av farmakologiskt aktiva substanser som är godkända som veterinärmedicinska läkemedel eller som fodertillsatser, och resthalter av dessa, samt av förbjudna eller otillåtna farmakologiskt aktiva substanser, och resthalter av dessa, och om särskilt innehåll i fleråriga nationella kontrollplaner och särskilda arrangemang för deras utarbetande –

Avdelningen för myndighetsstöd
Enheten för juridik
Linnéa Öhrvik

2026-01-19

Dnr 2025/04673

reglerar bl.a. att

- om det är relevant för att verifiera efterlevnaden av unionslagstiftningen om användning av förbjudna eller otillåtna farmakologiskt aktiva substanser, får medlemsstaterna ta prover på foder, vatten eller någon annan relevant matris eller miljö och räkna med dessa för att uppnå den minimifrekvens för provtagning som fastställs i bilaga till den förordningen.

Kommissionens delegerade förordning (EU) 2022/1644 av den 7 juli 2022 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 vad gäller särskilda krav för utförandet av offentlig kontroll av användningen av farmakologiskt aktiva substanser som är godkända som veterinärmedicinska läkemedel eller som fodertillsatser, och resthalter av dessa, samt av förbjudna eller otillåtna farmakologiskt aktiva substanser, och resthalter av dessa –
reglerar bl.a. att

- resthalten eller substansgrupperna ska analyseras i prover som tas från livsmedelsproducerande djur, inklusive, i förekommande fall, från deras exkrementer och kroppsvätskor samt från obearbetade animaliska produkter, foder, vatten och animaliska biprodukter,
- provtagningen ska utföras med varierande intervall jämnt fördelade över alla årets månader eller över den relevanta produktionsperioden,
- alla prover ska vara riktade enligt de kriterier som fastställs i den nationella kontrollplanen,
- när det gäller vissa substanser ska provtagningen inriktas på att påvisa illegal behandling med förbjudna eller otillåtna substanser, och att det även kan vara lämpligt att även ta prover av dricksvatten och foder, utöver oätliga material som t.ex. blod, urin, avföring och hår,
- när det gäller andra substanser ska proverna endast omfatta ätliga vävnader/produkter och att provtagningen ska inriktas på produkter från de djur som med störst sannolikhet har behandlats med en specifik farmakologiskt aktiv substans eller en substans inom den terapeutiska klassen av veterinärmedicinska läkemedel,
- vid provtagning ska man sträva efter att undvika flerfaldig provtagning, såvida inte aktören har identifierats på grundval av vissa kriterier eller en lämplig motivering har lämnats i kontrollplanen,
- provtagningen ska vara slumpmässig och utföras vid eller nära tidpunkten för slakt, insamling eller skörd och vara representativ för medlemsstaternas produktions- eller konsumtionsmönster,
- när det gäller vissa substanser ska provtagning utföras under hela produktionsprocessen för livsmedelsproducerande djur och obearbetade

Avdelningen för myndighetsstöd
Enheten för juridik
Linnéa Öhrvik

2026-01-19

Dnr 2025/04673

produkter av animaliskt ursprung, och prover ska tas på levande livsmedelsproducerande djur, deras kroppsdelar, exkrementer och kroppsvätskor samt på vävnader, produkter av animaliskt ursprung, animaliska biprodukter, djurfoder och vatten, beroende på vilken matris som är mest relevant,

- när det gäller andra substanser ska prover endast tas från färskt eller fryst kött, ätbara slaktbiprodukter, ägg, mjölk eller honung, vilka inte har genomgått ytterligare bearbetning eller blandning.

Kommissionens förordning (EU) nr 2023/915 om fastställande av gränsvärden för vissa främmande ämnen i livsmedel och om upphävande av förordning (EG) nr 1881/2006 –

reglerar bl.a.

- gränsvärden för dioxiner.

I kommissionens förordning (EU) 2017/644 om provtagnings- och analysmetoder för kontroll av halter av dioxiner, dioxinlika PCB och icke-dioxinlika PCB i vissa livsmedel och om upphävande av förordning (EU) nr 589/2014 –

reglerar bl.a.

- hur provtagning, beredning och analys ska utföras.

Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2024/989 av den 2 april 2024 om ett samordnat flerårigt kontrollprogram för unionen för 2025, 2026 och 2027 för att säkerställa att gränsvärdena för bekämpningsmedelsrester följs och för att bedöma konsumenternas exponering för bekämpningsmedelsrester i och på livsmedel av vegetabiliskt och animaliskt ursprung samt om upphävande av genomförandeförordning (EU) 2023/731 –

reglerar bl.a. att

- provtagningsförfarandet, inklusive antalet enheter, måste uppfylla kraven i direktiv 2002/63/EG
- produkter av animaliskt ursprung som ska provtas under 2025, 2026 och 2027,
- kombinationer av bekämpningsmedelsrester och produkter som ska analyseras i och på produkter av animaliskt ursprung.

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 396/2005 av den 23 februari 2005 om gränsvärden för bekämpningsmedelsrester i eller på livsmedel och foder av vegetabiliskt och animaliskt ursprung och om ändring av rådets direktiv 91/414/EEG –

reglerar bl.a.

Avdelningen för myndighetsstöd
Enheten för juridik
Linnéa Öhrvik

2026-01-19

Dnr 2025/04673

- gränsvärden för bekämpningsmedelsrester.

Kommissionens direktiv 2002/63/EG av den 11 juli 2002 om fastställande av gemenskapens provtagningsmetoder för den offentliga kontrollen av bekämpningsmedelsrester i och på produkter av vegetabiliskt och animaliskt ursprung och om upphävande av direktiv 79/700/EEG – reglerar bl.a. att

- prov som är avsedda för den offentliga kontrollen av resthalterna av bekämpningsmedel i produkter av animaliskt ursprung ska tas med de metoder som beskrivs i bilagan till direktivet.

4. Vilka konsekvenser uppstår om ingen åtgärd vidtas

Om föreskrifterna inte upphävs kommer en otillåten dubbelreglering att föreligga. EU-förordningar får inte genomföras i nationell rätt. Föreskrifterna kommer, om någon ändring inte görs, således att även fortsatt omfatta sådant som regleras av direkt tillämpliga EU-förordningar. Det blir även otydligt för berörda företag vilken lagstiftning som gäller.

5. Möjliga alternativ för att uppnå förändringen

Det finns inte några andra möjliga alternativ för att uppnå förändringen. EU-förordningar får inte genomföras i nationell rätt. Den provtagning som föreskrifterna reglerar utförs av eller sker på uppdrag av Livsmedelsverket. De delar av föreskrifterna som inte kan anses utgöra en så kallad dubbelreglering av bestämmelser i andra författningar bör därför regleras i interna styrande dokument för myndigheten, och därmed inte regleras av föreskrifter.

6. Vilka bemyndiganden som Livsmedelsverkets beslutanderätt grundar sig på

Föreskrifterna föreslås upphävas och därmed beslutas med stöd av 3 och 8 §§ förordningen (2006:815) om provtagning på djur m.m.

7. Överensstämmelse med skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till EU

Nu aktuella föreskrifter omfattar sådant som regleras av direkt tillämpliga EU-förordningar. Livsmedelsverket föreslår därför att dessa föreskrifter upphävs.

Avdelningen för myndighetsstöd
Enheten för juridik
Linnéa Öhrvik

2026-01-19

Dnr 2025/04673

Förslaget bedöms därmed stämma överens med de skyldigheter som följer av Sveriges medlemskap i EU.

Eftersom förslaget innebär att nuvarande föreskrifter upphävs medför inte förslaget någon ny skyldighet eller några tekniska krav som påverkar produkter. Förslaget innehåller inte heller några nya eller förändrade krav på tjänsteverksamhet. Livsmedelsverket bedömer därför att förslaget inte är anmälningspliktigt vare sig enligt förordningen (1994:2029) om tekniska regler eller förordningen (2009:1078) om tjänster på den inre marknaden.

8. Analys av Livsmedelsverkets förslag

8.1. Vilka berörs av förslaget?

I första hand berörs de personer som utför Livsmedelsverkets provtagning inom ramen för EU:s kontrollprogram. I andra hand berörs de livsmedelsföretag där sådan provtagning sker. Det vill säga de företag med animalieproduktion som omfattas av kontrollprogrammen.

8.2. Beskrivning och beräkning av förslagets kostnader och intäkter

Förslaget innebär ett borttagande av en dubbelreglering. Hanteringen av provtagningen och själva provtagningen förändras inte i sak utan regleras framöver endast av EU-förordningar, nationell lagstiftning på lag- och förordningsnivå samt interna instruktioner på Livsmedelsverket. Förslaget om att upphäva föreskrifterna påverkar således inte Livsmedelsverkets eller företags kostnader och intäkter.

8.3. Beskrivning och beräkning av andra relevanta konsekvenser

Livsmedelsverket kan inte se att förslaget har några andra relevanta konsekvenser. Förslaget påverkar inte frågor om hållbarhet och inte heller den civila beredskapen.

8.4. Tidpunkten för ikraftträdande och informationsinsatser

Föreskrifterna föreslås upphöra att gälla vid utgången av april 2026.

I samband med att föreskrifterna beslutas avser Livsmedelsverket att informera om upphävandet på myndighetens webbplats samt via andra relevanta

Avdelningen för myndighetsstöd
Enheten för juridik
Linnéa Öhrvik

2026-01-19

Dnr 2025/04673

informationskanaler, exempelvis företags- och kontrollnyheter. Livsmedelsverket kommer även att uppdatera relevanta informationstexter på myndighetens webbplats.

Kontaktpersoner vid Livsmedelsverket

Linnéa Öhrvik, verksjurist, Enheten för juridik, 018–17 14 52

Karin Neil Persson, handläggare, Enheten för dricksvatten och kemiska ämnen,
018–17 43 52